

Tình Nghĩa Thầy Trò

Montreal, Canada

Khi chiếc xe Lambretta màu trắng của tôi vừa qua khỏi cổng Trung tâm Quốc gia Kỹ thuật Phú thọ thì mùa khai giảng năm học 1967-1968 cũng vừa bắt đầu.

Sau ba tháng hè tập sự ở các xí nghiệp, hôm nay các sinh viên của trường Cao đẳng Điện học, Cao đẳng Công Chánh, Cao đẳng Hóa học, Quốc gia Kỹ sư Công nghệ bắt đầu một niên học mới trong ánh nắng mai vàng đầy hy vọng của một khung trời Sài gòn dễ thương. Riêng đối với tôi, đây là năm thứ tư, cũng là năm cuối cùng của một cuộc đời sinh viên Phú thọ.

Ngày khai giảng năm học, một thay đổi mới cho trường Công nghệ là Giáo sư Bùi Tiến Rững, PhD ở Hoa kỳ, thay thế GS Văn Đình Vinh, Kỹ sư Arts et Métiers, Pháp, làm Giám đốc. Trong bầu không khí đổi mới, chúng tôi hân hạnh

đón tiếp ngày đầu tiên thầy BT Rững, dạy môn động cơ (moteurs). Điều làm tôi ngạc nhiên là tuy học bên Mỹ, thầy nói tiếng Pháp lưu loát như mấy thầy Granottier, Martin dạy công nghệ lúc bấy giờ ... mà thầy lại còn trẻ quá, xem như là anh cả của chúng tôi. Sau một thời gian ngắn làm Giám đốc, thầy được thăng chức làm Giám đốc Trung tâm, lúc ấy tôi cũng vừa tốt nghiệp và được tuyển dụng ngay làm giáo sư trường Công nghệ khỏi phải làm đơn ...

Thời gian trôi qua, tôi đắc cử Phó Chủ tịch Hội Sinh viên Công nghệ và với chức vụ này, tôi thay mặt sinh viên toàn trường trực tiếp gặp thầy Giám đốc thường hơn và để làm viên gạch nối giữa trường và Ban Giám đốc về mọi hoạt động liên quan đến sinh viên. Có lẽ trong ánh mắt, qua nhiều lần trò chuyện, hội họp với ban giáo sư ... thầy đã bắt gặp ở tôi một niềm tin, một sinh viên có hướng đi tốt và chính tôi cũng nhận thấy ở thầy điều ấy. Hy vọng của tôi lúc bấy giờ là muốn "đổi mới" mọi hoạt động văn hóa sinh viên theo lối các trường lớn ở Pháp và Mỹ, và tôi may mắn được thầy chấp nhận chương trình trên nguyên tắc vì cả thầy lẫn trò đều cùng một hướng đi lên cho trường được mọi người biết đến hơn, ... dễ dàng kiếm việc làm cho sinh viên ... Tôi phải quyết tâm thực hiện giấc mơ đẹp này mặc dầu con đường đi rất khó khăn ... Thế rồi mọi đổi mới cũng hoàn tất tốt đẹp theo năm tháng ...

Ngoài việc học hành, tôi cũng sát cánh bên thầy về tình hình chính trị có ảnh hưởng đến sự xáo động sinh viên, vì lúc bấy giờ chắc hẳn chúng ta đã xuất thân từ Phú thọ không ai quên được thời điểm éo le của cuộc chiến tranh đau khổ này. Đây là giai đoạn khó khăn nhất của nước nhà. Sinh viên biểu tình, tranh đấu, chính phủ thay đổi lia lịa ... cộng sản len lỏi trong sinh viên, rồi Tết Mậu Thân 68, chiến tranh kể bên trường, sinh viên cầm súng chống kẻ xâm lăng ... Tôi chỉ ghi nhớ vài mẩu chuyện "Tình nghĩa thầy trò" quý hóa này giữa tôi và thầy BT Rững kể từ năm 1968 đến nay 2003, đã hơn

35 năm, mỗi lần nhắc đến thầy, vừa vui mừng vừa cảm động ... Trong cuộc đời của tôi, tôi luôn nhớ đến hình bóng vị thầy kính mến, hai thầy trò đã cùng nhau "Đổi Mới" trường Công nghệ một thời ... Cái tình nghĩa cao đẹp đó, tôi xin cảm ơn đáng tối cao đã cho tôi cái hạnh phúc này ...

Tôi nhớ mãi vào lỗi tháng 10 năm 67, tôi có mời thầy Rững và gia đình đi viếng thăm và dự tiếp tân, xem văn nghệ nhân dịp lễ Phụ huynh (Fêtes des parents), được tổ chức hằng năm để giới thiệu cho cha mẹ, bạn bè, hội đoàn trong và ngoài nước, nơi ăn, chốn ở của tôi và khoảng 60 sinh viên đủ mọi ngành, được cái may mắn sống tại cư xá sinh viên Đắc Lộ (Foyer Alexandre de Rhodes), đường Yên Đỗ, do các cha Dòng Tên (Pères jésuites), phần lớn là các linh mục Canadiens điều khiển. Ngoài việc cư ngụ trong một campus tân tiến kiểu Âu Mỹ, sinh viên được hướng dẫn sống tập thể lành mạnh, kỷ luật, tương thân tương ái, dạy dỗ về mọi khía cạnh theo chiều hướng làm người tốt, "Esto Vir", nhất là tham gia công tác xã hội, giúp đỡ đồng bào nghèo ở thôn xóm ngoại ô Sài gòn vào mỗi cuối tuần. Chúng tôi hoạt động với đầy đủ phương tiện y tế, giáo dục, tiền bạc ... của một hội đoàn quốc tế yểm trợ nhiệt tình ... Thầy Rững rất ngạc nhiên về cuộc sống sinh viên ở đây, nên thầy và tôi bàn luận để áp dụng vào cuộc sống của sinh viên trường Công nghệ. Vào dịp gần lễ Giáng sinh, chúng tôi tổ chức ngày lễ Phụ huynh cho trường Công nghệ. Tôi áp dụng thêm lễ "Đỡ đầu" (Baptême et Parrainage) như các trường kỹ sư bên Pháp cho mỗi sinh viên mà sau này tôi có dịp tham dự lúc học Arts et Métiers ở Aix en Provence.

Để có tài chánh, chúng tôi huy động một số sinh viên đi mời các kỹ nghệ gia, các công ty lớn vùng Sài gòn, Thủ đức, Khu kỹ nghệ Biên hòa ... tham dự ngày lễ và được sự hưởng ứng về tài chánh dồi dào, nhờ vậy mà sinh viên và gia đình cũng như quan khách tham dự lễ, ăn uống, dạ vũ ... đều thoải mái, khỏi lo chi phí. Ngày lễ bắt đầu từ chiều, tất cả sinh

viên đều ăn mặc đồng phục complet đậm và thắt cà vạt, rất đẹp mắt. Họ hướng dẫn từng toán quan khách gồm gia đình, bạn bè, kỹ nghệ gia ... và nhất là rất đông các cô ăn diện phần lớn jupe dài kiểu dạ hội, có cô mang găng tay trắng, như tài tử xi-nê-ma ... đi thăm trường, giải thích các môn học, viếng xưởng cơ khí, luyện kim, máy dụng cụ ... với máy móc được chùi rửa sạch sẽ cả tuần trước, chuẩn bị rất chu đáo. Đây cũng là một hình thức quảng cáo trường với báo chí và quan khách ... chiều lại có lễ "Baptême", tiệc tiếp tân, và tối đến có dạ vũ nhạc sống vui nhộn cho đến giới nghiêm, ra về với bao luyến tiếc ... Ngày ấy có cả ngàn người tham dự, trong lịch sử của trường chưa bao giờ trung tâm đón nhiều khách lạ như thế ... Danh xưng Kỹ sư Công nghệ không còn xa lạ với quần chúng và xí nghiệp nữa, và được đánh giá cao ... rồi từ đó thành thông lệ cho trường ... Hy vọng đổi mới của tôi đã thành sự thật ...

Trong khói lửa của Tết Mậu thân 68, sinh viên Công nghệ được huy động bảo vệ tổ quốc canh gác tại Bến Hàm tử, Chợ lớn, tay cầm súng, thầy và tôi đi thăm hết đơn vị này đến đơn vị nọ, để làm tăng lên tinh thần yêu nước của mấy chú lính sinh viên thơ ngây, ban đêm cầm súng carabine kiểu "nhân dân tự vệ", đứng gác trên mấy chung cư, không biết kẻ thù ở nơi nào tới ... Đạo ấy trung tâm như một trại lính khổng lồ ...

Hè 68, lúc tôi ra trường, mặc dầu tôi không phải là sinh viên xuất sắc, tôi được đặc biệt tuyển dụng ngay về làm giáo sư trường Công nghệ, với ý định của thầy là sẽ đưa tôi đi học thêm ở Mỹ vài năm, nhưng vì tôi phải lập gia đình, và vì nhiều lý do khác ... nên sau vài tháng dạy học, được sự thông cảm của thầy, tôi rời chức giáo sư, để làm việc cho hãng Dệt, rồi Điện lực Việt nam, ... Nếu lúc ấy tôi còn độc thân thì tôi sẽ đi học thêm bên Mỹ là cái chắc rồi, nhưng cuộc đời thay đổi chỉ trong giây phút mà thôi ... và sau đó vài năm, thầy

Rũng cũng là chức Giám đốc Trung tâm để đi làm Tham vụ Ngoại giao.

Vào năm 71, lúc làm việc cho Công ty Điện lực Việt nam, nhân dịp được đi Pháp tu nghiệp cùng với hai bạn là TS Thực và NV Thích, chúng tôi có ghé thăm thầy Rũng tại Bangkok, Thái lan, trên đường đi Paris. Thật vô cùng cảm động và sung sướng cái tình cảm thầy trò cao đẹp mà thầy đã dành cho chúng tôi. Chỉ cần tôi báo tin sẽ ghé thăm thầy là hôm ấy, lúc xuống phi trường Bangkok đã có sẵn xe của Ngoại giao đoàn tiếp đón về ở chơi với thầy và gia đình, cùng nhau thăm viếng thủ đô Thái lan suốt ba ngày, thầy không cho trả một xu ...

Kể từ ngày mất nước 30 tháng tư năm 75, sau khi đến Pháp và đã yên ổn cuộc sống mới, tôi bắt đầu tìm kiếm thầy Rũng. Gặp ai có liên hệ đến Trung tâm Kỹ thuật Phú thọ tôi đều hỏi thăm không biết nay thầy ở phương trời nào, gia đình thầy có bình an hay không ... Cho mãi đến năm ngoái 2002, nhân dịp anh chị NV Thích ở Canada qua Pháp thăm chúng tôi, tôi có nhờ anh kiếm dùm tôi vì nghe tin thầy Rũng ở Canada. Lúc trở về bên ấy anh Thích đã tìm kiếm thầy và cho tôi e-mail của thầy ở Montréal.

Lúc được thư tôi, thầy Rũng bàng hoàng, cảm động, không nói nên lời, thầy tưởng như là giấc mơ gặp lại được học trò cũ, và tôi cũng thế, nước mắt cứ trào ra khi cầm trên tay mấy hàng chữ đầy thương mến của thầy. Thầy hẹn với tôi ngày mai mới viết dài được, vì quá cảm động tưởng như là không bao giờ gặp lại được tôi ... Rồi hôm sau, tôi được một lá thư rất dài của thầy nhắc lại dĩ vãng êm đẹp đã qua đầy thương mến và thầy khen ngợi tôi với tất cả tấm lòng của một vị giáo sư tài ba, mà âm thầm ... Lá thư dài tôi để trên đầu gối, mỗi lần đọc, niềm hạnh phúc chạy từ từ lên người tôi, rồi cái sung sướng ấy tôi để nước mắt cứ trào ra ... Tôi có thưa với thầy là chừng ấy chữ đầy "tình người" của thầy đủ cho tôi sống mạnh trong cuộc đời ly hương, tôi không muốn

đòi hỏi gì thêm nữa vì hạnh phúc đang trong tầm tay của gia đình tôi. Trong cuộc sống hải ngoại, vật chất dư thừa mà nhiều lúc vẫn cô đơn, chỉ thiếu chút "tình người" ấm áp mà thôi ... Trong suốt 35 năm xa cách, thầy Rững vẫn còn nhớ đến tôi như ngày hôm qua, thầy viết: *J'étais vraiment ému par le message de H... Je me souviens de H comme si cela était hier...*

Ngày 10 tháng 6 năm nay, 2003, chúng tôi đi Canada theo lời mời của bạn bè và anh chị Thích, những người đã ghé thăm chúng tôi tại miền nam nước Pháp trong suốt gần 27 năm qua. Biết tin vợ chồng chúng tôi ghé Montréal, thầy cô đã sắp đặt đón chúng tôi bằng một buổi họp mặt với các thân hữu đã cộng tác tại TTQGKT Phú thọ mà chính thầy là Giám đốc, và tôi là sinh viên rồi là giáo sư được mấy tháng,... tôi mong sao cho mau đến ngày gặp lại thầy và các bạn bè thương mến của chúng tôi... chắc chắn sẽ rộn rã tiếng cười và nước mắt tái ngộ... Tôi nghĩ : nơi nào có tình yêu thương, nơi đó ắt có Thành đạt, Giàu có, Hạnh phúc, Hòa bình vĩnh viễn ...

35 năm đã qua, "Tình nghĩa thầy trò" dưới mái trường Công nghệ vẫn được tiếp tục nối vòng tay thân ái, kính mến của cả hai dòng sông St Laurent và sông Seine... nước xanh một màu hy vọng và nước của hai dòng sông sẽ không bao giờ vơi cạn ...

Tình nghĩa thầy trò là thế đó ... cao đẹp biết bao ...

(Viết cho thầy Bùi Tiếng Rững kính mến)